



| הדלקת נרות | מוצאי שבת | רבנו תם |
|------------|-----------|---------|
|------------|-----------|---------|

|         |       |       |       |
|---------|-------|-------|-------|
| תל אביב | 16:27 | 17:28 | 17:51 |
| ירושלים | 16:26 | 17:32 | 17:56 |
| חיפה    | 16:24 | 17:25 | 17:48 |

שבת שלום ומבורך!

העלוך טעון גניזה



הרה"ג דניאל זר שליט"א  
ראש ה"שיבה והמוסדות

## החזית של עם ישראל

עם ישראל חי וקיים רק בזכות התורה הקדושה

## להרגיש את הזולת

אנו עומדים בעיצומם של הפרשות בהן נקרא על גאולת מצרים, המבטאת את הגאולה מעומק התהום העמוקה ביותר והעליה לדרגות הקדושה הגבוהות ביותר, כפי שקרה במעמד הר סיני. בשבועות הללו טמון סוד הגאולה בעבר, אך האר"י הק' גילה כי גם בהווה השבועות האלה טומנים בחובם אוצר של גאולה.

השבועות האלה, הם מתנה יקרה וחד שנתית בה יש לכולנו - ככלל ישראל, וגם לכל פרט ויהודי בפני עצמו, את היכולות והכוחות לצאת מכל שעבוד ואפילה לחירות ולאורה. בשבועות האלה קיבלנו כוחות שמימיים עילאיים, כדי להתנקות, להזדכך ולהתרומם לדרגות גבוהות ביותר.

לפיכך, קיבלו השבועות הללו את שמם הנודע, ימי השובבי"ם ת"ת, המרומזים בראשי התבות ש'מות, ו'ארא, ב'א, ב'שלה, י'תרו, מ'שפטים, ת'רומה, ת'צוה. אלה הפרשות בהן נקרא על הגאולה מעומק תהום שפל הטומאה בו היינו במצרים, עד למצב בו זכינו לקבל את התורה ולבנות משכן להשם יתברך בתוכנו - המעלה הגבוהה ביותר שבו אנוש יכול לשאוף אליה.

באופן מודגש, עוסקים ימי השובבי"ם בהיטהרות ובקדושה. יהודי, כל יהודי, נשמתו היא יהלום זך ונקי, טהור ונוצץ. גם אם חוטא חלילה, הוא כמו יהלום שמתלכלך בלכלוך חיצוני, כמו מרגלית השרויה בתוך ביצה. אם ירצה היהודי - הוא יכול לשטוף את היהלום, לנקותו, להבריקו ולחדש את פניו, וראו זה פלא - היהלום יחזור לנוצץ כמקדם.

בימי השובבי"ם קיבלנו כוחות ייחודיים לעשות בהצלחה את התהליך הזה. לנקות ולהסיר את הלכלוך שדבק בנשמתנו היהודית, ולזככה כדי שתחזור לנוצץ כמקדם.

הסתה לרצח. שבוע אח"כ: באיזה חרב ושבוע אחרי כן חרבו של יצר הרע... גדול המחטאיו יותר מן ההורגו. ברחוב יש אלפים של אנשים שנפלו בחרב יצר הרע, בגלל שלא עסקו בתורה, כולם חללים של יצר הרע, מי שלא עוסק בתורה נופל ומתרוסק. **החזית של עם ישראל זה בית המדרש. החזית שלנו זה בית המדרש, זה גם ההגנה הגשמית וגם ההגנה הרוחנית, ההגנה מהיצר הרע.**

הרחוב שטוף בכפירה, מהללים את הנשק ואת הכוח, תנו לצה"ל לנצח. איזה שקר זה! דוד המלך אומר: אין המלך נושע ברב חיל גיבור לא ינצל ברב כח. שקר הסוס לתשועה וברוב חילו לא ימלט! השקר הגדול ביותר שהטנק מושיע! על כל טנק צריך לכתוב "שקר".

איזה הרגשה ויזה עוצמה אנחנו מרגישים כשהמטוס בשמים, אבל הטייס בעצמו לא יודע אם חוזר או לא חוזר, עיניו פונים לה', אז מה אתה פונה לענף, תפנה לשרוש שהוא המושיע! סוס מוכן ליום מלחמה ולד' התשועה! הנה היוונים עם רב, ומעטים ניצחו אותם, קבוצה קטנה ניצחה מעצמה שלמה.

וראינו מצד אחד את מלחמת ששת הימים, שכולנו היינו בתפילה וזכו לניסים ונפלאות, הכינו עשרות אלפי קברים! ולעומת זאת במלחמת יום כיפור כשהיינו מלאי גאוה ורבה, התרברבו בקוי בר לב בגולן, ומה קרה באמת, איזה מכה נוראה. הקב"ה אומר אם אתם אומרים כל הכבוד לצה"ל - אז שצה"ל יעזור לכם. אלפי הרוגים היו, וכמעט ואבדה המדינה, בארץ היה המצב כבר אחר יאוש.

אומר לנו הקב"ה לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה'. אסור לומר בליבנו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה! במלחמת המפרץ שלושים ותשע סקאדים נפלו, מי עזר לנו? כל העולם השתגע, כל טיל 250 ק"ג והרוג אחד. ערב הסעודית טיל אחד ומאות הרוגים.

כי אם הולכים עם הקב"ה אז אנו שמורים מכל רע ואין אומה שיכולה להזיק לנו. שבת שלום.

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א  
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד



מסופר בנביא על סנחריב המלך שבא לירושלים עם מאה ושמונים אלף ראשי גייסות, קצינים. ובירושלים מלך חזקיהו המלך שהיה צדיק גדול שיכול היה להיות מלך המשיח. סנחריב התרברב אל מול חזקיהו. מה עשה חזקיהו מלך ישראל? מספרת הגמ' "והיה ביום ההוא יסור סבלו מעל שכמך ועולו מעל צוארך וחובל עול מפני שמך" אמר רבי יצחק נפחא חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. מה עשה נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו, בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה.

ויש לשאול, מדוע נעץ חזקיהו המלך חרב בבית המדרש? אלא רצה חזקיהו לומר לעם ישראל, דעו לכם, שהחזית של עם ישראל איננה בגבול, היא בבית המדרש, ה"חרב" מסמלת את המלחמה כמו שהיונה מסמלת שלום, כאן החזית, כאן המלחמה. אם בבית המדרש לימוד התורה חזק אין אומה ולשון יכולה עלינו. ומה קרה? (מלכים ב' ט"ז) ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף וישכימו בבקר והנה כלם פגרים מתים! מיליוני חיילים לא קמו בבוקר, כולם מתים! זה העוצמה של עם ישראל.

ואיתא במדרש, שהיה מלאך שהיה שם בשליחות ורק עבר שם. ואין המית אותם? אומרים חז"ל שנתן להם את הכוח לשמוע את השירה של מלאכי השרת, ומהמתיקות של השירה יצאה נשמתם!

שואלים, חזקיהו אמר ידקר בחרב, וכי מי שאינו לומד תורה חייב מיתה? ואם תאמר שהוא רצה לזרז אותם, יקשה וכי הוא שיקר? אלא נראה לומר, שכך אמר להם חזקיהו כל מי שאינו לומד תורה ידקר בחרבו של סנחריב, כי כל ההגנה שלנו מהגויים זה מהתורה!!

יש שיטה בפרסום שמכניסים דבר בצורת חידה, שתי מילים, ותפענח לבד... זה חודר. מאין יבוא עזרי - עזרי מעם ה'. כששואלים - הדבר חודר לעצמות. היה עלינו לעשות שלטים ברחובות מי שלא עסק בתורה... שבוע אח"כ יפרסמו: ידקר בחרב... השלטונות יאמרו שזו



רגע חושבים עמ' 4



פרשת השבוע עמ' 3



פינת ההלכה עמ' 3



סיפור לשבת עמ' 2



# סיפור לשבת

## הרב אשר קובלסקי

### גיליון שחולל מהפך

קשות לביצוע, שתכליתן לשמור את עיניו מכל משמר ולהתחיל להקפיד על קדושת מבטו. מעתה יגן על עיניו בכל מחיר שבעולם, ישמור על קדושת העיניים!

הוא יצא את בית הכנסת, וחש אדם חדש. לבו התכבס, עיניו שמורות - מעתה ועד עולם, נשמתו מאושרת. העבר אין, העתיד עדיין: 'מעכשיו אני שומר על העיניים, בכל מחיר ובכל תנאי' - הרהר באושר ובסיפוק. 'דבר אחד כבר הרווחתי מכל הפסדי' - שהתחלתי לשמור את עיניי' - אמר לעצמו.

ואז, באופן מפתיע לחלוטין, התרחשה התפתחות איזורית מפתיעה, בדיוק בסביבת אותו נכס שכוח ומופסד הוא מכר אותו בהון עתק, ואת הכסף שהרוויח שב והשקיע בנכסים אחרים. ההצלחה האירה לו פנים, אחרי תקופה שב והתעשר כמקדם!

את מכתבו, בו הוא מעיד על סיפורו האישי וכפי ששלחו אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א המעיד על הסיפור, הוא מסכם בהתרגשות אין קץ, כמה זכה באושר רוחני ובעושר גשמי כפול ומכופל כפי שלא צפה מעולם, רק בגלל שלא הניח לעיניו לצפות היכן שרצו, רק בגלל ששמר על ראייתו.

ואכן, עוצמת השפעת שמירת העיניים על פתיחת שערי הפרנסה, מבוארת בדברי חז"ל המפורשים במסכת יומא ע"ז, שם מבואר ששערי הפרנסה נפתחים במידה מדויקת, מדודה ומתאמת לפתיחת העיניים. ככל שיהודי סוגר את שערי עיניו, עוצם אותן מראות ברע, מאבטח אותן מכל מראה אסור - כך נפתחים בפניו שערי שפע ופרנסה!

העולם של היום התרגל לקביעה, שקידמה טכנולוגית ופתיחת אופקים הכוללות גם ירידה בשמירת העיניים - הן הכלי היעיל לשיפור העבודה, לייעול הפרנסה, להבטחת ההצלחה. מתברר, שמבחינה טכנית זה יתכן, אך הברכה תלויה בשמירת העיניים, וכל התקדמות או שיפור יש לבחון שלא יפגעו חלילה בשמירת העיניים, כדי שתשרה הברכה ותשתפר הפרנסה!

הבה נשמור את העיניים, נעצום אותן בקפידה. נקפיד לפותחן רק במידה הראויה, הנדרשת, הקדושה. כך נזכה ששערי השפע והעושר, היסעיתא דשמיא והאושר ייפתחו בפנינו, להוריק עלינו שפע ברכה עד בלי די!

הפסדי, נכסים נוספים ירדו לטמיון... בעדותו, מציין האיש כי כלפי חוץ המשיך לנהוג כרגיל, כדי להסתיר את התעשרותו הפתאומית ולמנוע עין הרע. אף את התרומות הנאות שהעביר לצדקה נתן בצניעות ובסתם, כדי לזכות בסגולות המצוה אך בלי לפרסם את הדבר. למרות זאת ולמרות עוד סגולות שביצע - עדיין לא ניכר שום שיפור בעסקיו, העיניים הידרדרו במהירות...

כעבור תקופה לא קצרה, גילה כי הפך שוב לעני וחסר כל, בעל חוב בקנה מידה אדיר. נכון, נותרו לו אי אלו נכסים לא ממומשים בפינות נידחות בגלובוס, אך לכל אחד יש בעיה כזו או אחרת, אף אחד אינו יכול למלא את החלל העצום שנפער ברכושו. ביתו נמכה, נכסיו הוצעו במכרז, הוא הפך לעני ואביון, פושט רגל וגם פושיט יד...

במסעו האחרון לאמריקה, בנסיון להציל משהו מנכסיו האובדים, נכנס לבית כנסת קטן וצדדי לתפילת מנחה, ושם נתקל בעלון שבת מצהיב מיושן. הוא הרים את הדף ועיין בו שעה קלה, ולפתע צד את עיניו ציטוט מספר, בו נאמר כהאי לישנא: 'כול אדם להיוולד במזל של עשירות ואף להיות עשיר, אך אם לא ישמור את עיניו ולא יתנהג בקדושה - עתיד הוא לאבד את נכסיו ולהפוך לעני ואביון!'

המילים צמררו אותו, נשימתו נעתקה. העובר עליו היה כתוב כאן, שחור על גבי לבן. בעיני דמיונו גלגל את השנה האחרונה לאחור, כיצד הפך מאדם שמור וזהיר בקדושת עיניו, לאדם שעניו משוטטות בלי הבחנה, נותן להן דרוך להביט להיכן שהיצר מוביל... איך במהלך המסעות חובקי העולם איבד את שמירת העיניים שכה היה זהיר בה, איך קדושתו וטהרתו נפגמו עד אין קץ...

עיניו החלו להזיל דמעות, כשהבין מה עולל לעצמו. 'לאדם שנוהג כפי שנהגתי' - הטיח בעצמו, 'כתוב מפורשות מה יקרה: יאבד את נכסיו ויהפוך לעני נו, מה חשבת' - שב ונזף בעצמו בכאב, 'שתסתכל היכן שתמצא, תביט בכל מקום, ונכסיך יישארו ברשותך?! וכי אין דין ואין דיין?! אם העיניים ראות, אם אין להן שמירה, אם אבטחתם נפגמת - הלכו הנכסים, הופסד העושר, נגמרו ההשקעות וטבעו כל החלומות על העושר הגרנדיוזי!'

בפינת בית הכנסת הקטן, עמד אז שפוץ ובוכה, ממולל את העלון הבלה באצבעותיו ומהרהר בחרטה על התקופה שחלפה. הוא לא הניח לעצמו להישבר ולא אבה להתייאש, ועל אתר התחזק וקיבל על עצמו בקבלה חזקה ועוצמתית החלטות

היתה זו שעת ערב שגרתית, כשצילצל הטלפון בביתו של ר' בנימין פ. בירושלים. הוא הביט במסך בעיניים מופתעות, המספר שהוצג היה מספר מחו"ל, והוא לא מכיר אף אחד שנמצא שם עכשיו. כשענה, הופתע לשמוע כי המתקשר משוחח באנגלית, ומדובר בעורך דין ממנהטן הרחוקה. באין אומר ודברים, בישר עורך הדין כי דוד של אביו נפטר ערירי, והוריש לו חלק ניכר מרכושו...

ברגע הראשון נתקף הלם. עד עתה היה יהודי שחי בפרנסה דחוקה, מעולם לא דמיין להיות בעל רכוש כה רב. אחרי רגע התאושש, ובאנגלית הרצוצה שבפיו החל לשוחח עם עורך הדין על הפרוצדורה הכרוכה בהעברת הכסף. כשסיים את השיחה נתן דרוך להתרגשותו, דמעות אושר עלו בעיניו, והוא שיתף את רעייתו בבשורה הטובה, תוך שהוא מבקש לשמור את הדבר בסוד מחשש לעינא בישא.

בימים הבאים, גיבש את המסמכים הנדרשים, תעודות לידה מקוריות, ועדויות ממוסמכות שונות, שהפכו לקלסר עב כרס, עמו יצא לארה"ב, כדי להשלים את ההליך. אחרי כמה שבועות, במהלכם טס לחו"ל כמה פעמים לטפל בנושא, קיבל את הטלפון הרשמי מהבנק: 'היום הועברו לחשבונך 4,618,000 דולר', דיווחה הפקידה בלקוניות, 'תרצה לקבוע פגישה עם מנהל ההשקעות שלנו? אנו יכולים גם לבוא אליך!' - הציעה שירות לו זכאים רק אילי הון...

את השבועות שאחר כך, הקדיש לברורים אחר השקעות מניבות. למד על נדל"ן, עשה היכרות עם עולם המניות, ולא נחה דעתו עד שקפץ לבורסה לניירות ערך. בתווך נפגש עם סוכנים שונים של חברות השקעה מקומיות וזרות, שוקל את דרכו בהתאם לסכום העתק הניצב לרשותו. די מהר קלט יפה את עולם העסקים, והחל לטוס בין יבשות העולם, מחלק את הונו בהשקעות שונות, במטרה להניב רווחים גבוהים ככל האפשר...

אלא שהרווחים האמורים - התעכבו והתעכבו. במקום אחד צצו קשיים, במקום אחר התברר שמדובר בנוכל שלקח את הכסף ונמלט, ובארץ שלישית - הוכבד במפתיע נטל המס על השקעותיו. כך או כך, בחלוף תקופה לא ארוכה, החלה להכות בו ההכרה כי הכסף מתנדף לו מבין האצבעות, ההשקעות נכשלות בזו אחר זו, ועוד רגע - הוא יורד מנכסיו.

כשביקש הלוואה מהבנק עוד טרם נודעו הקשיים בהשקעותיו, שמח הבנק למשכן חלק ניכר מרכושו ולהלוות לו סכום עתק, אותו שב והשקיע בנסיון למזער את הנזקים. עד מהרה התברר כי גם המאמץ הזה נועד לשווא, גם הסכום שלווח טבע במצולות

**"ואז, באופן מפתיע לחלוטין, התרחשה התפתחות איזורית מפתיעה, בדיוק בסביבת אותו נכס שכוח ומופסד..."**

## פרשת שבוע

הרב משה דיין

### תשובה בנוסח פרעה

פרשת וארא עוסקת במכות מצרים. ודבר מעניין אנו רואים כשפרעה הוכה במכה שפגעה בו אישית היה נכנע למשה רבינו וביקשו להתפלל לה' שייסיר מאתו את המכה הזו, ותיכף ישלח את העם. אך לאחר שהמכה הוסרה שכח את כל מה שהבטיח, והמשיך בסירובו לשלח את בני ישראל. ואף לאחר שהתרו בו שעתידה לבוא מכה נוספת, לא שינה את דעתו וסירב לשלח את העם.

ומצינו שחז"ל במדרש רבה (פרשה י ו) למדו שזו דרך ושיטת הרשעים. וכך דרשו על הפסוק "וירא פרעה כי היתה הרווחה" כך דרך הרשעים כשהו בצרה הם צועקים, ובעת הרווחה חוזרים לקלוקלם. ע"כ. והנה פסוק זה נאמר מיד אחר מכת הצפרדעים, ואחריה באו מכות נוספות. ושוב חזר פרעה על אותה שיטה.

ויותר מכך אם נתבונן נראה אחר מכת הברד נאמר "וַיִּשְׁלַח פְּרָעָה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חֲטָאתִי הַפְּעַם הַזֶּה הַצְּדִיק וְאֲנִי וְעַמִּי הַרְשָׁעִים: הַעֲתִירוּ אֵלַי ה' וְרַב מְהִיֵּת קֶלֶת אֲלֵכֶם וּבְרַד וְאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא תִסְפְּוּן לְעַמּוֹד", והיה אפשר לחשוב שהנה הפעם הוא יותר רציני, ועשה תשובה אמיתית, הרי כל תשובה צריכה ג' תנאים "יודי חרטה, וקבלה על העתיד". והנה פרעה עשה את שלושתם 'יודי' – הרי אמר "חטאתי הפעם" וממשיך בחרטה "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", וגם מוסיף קבלה לעתיד "ואשלחה אתכם ולא תוסיפון לעמוד". ובכל זאת הרי ההמשך מבואר בכתוב "וַיִּרְא פְּרָעָה כִּי חָדַל הַפְּטֵר וַהֲבָרַד וַהֲקֵלֶת וַיִּסֹּף לְחַטָּא וַיִּבְרַד לְבוֹ. וַיִּחַזַּק לֵב פְּרָעָה וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". ובאמת מה חסר כאן, הרי כבר היה לו את כל דרכי התשובה.

הגאון ר' שלום שבדרון זצ"ל מבאר את עומק כוונת חז"ל שהנה כשנתבונן במכת בכורות נראה בדיוק את ההבדל בין תשובה מדומה זאת שנאמרה לאחר מכת הברד, לבין תשובת פרעה שנאמרה מיד במכת בכורות. הנה הכתוב אומר "וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם אֲתֶם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת ה' פְּדֹבְרְכֶם... וּבְרַכְתֶּם גַּם אֹתִי". רש"י מביא מהמכילתא מדוע ביקש פרעה 'וברכתם גם אותי' – התפללו עלי שלא אמות שאני בכור. ע"כ. הרי שפרעה פחד למות, ולכן ביקש משה שיתפלל עליו שלא ימות, אבל את הבקשה זו הוא שם בסוף הרשימה, והענין הראשון שהוא עשה "קומו צאו מתוך עמי" הוא שחרר את עם ישראל, זו למעשה התשובה שנתבקש עליה, לעשות מעשים בפועל, לא רק לומר וידוי "חטאתי, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים" ולהבטיח הבטחות באוויר. אלא לעשות מעשה, וזו התשובה להשתנות מהדרך המקולקלת.

זה מה שאמרו חז"ל "דרך הרשעים כשהו בצרה הם צועקים", הכוונה שהם יכולים לומר את כל הוידוי הארוך "חטאתי עויתי פשעתי" ולהוסיף כל מיני הבטחות בצעקות. אך כל זה רק כשהם נמצאים בתוך צרה, אבל כשהצרה חולפת חוזרים לקלוקלם. כי מעולם הם לא חשבו ברצינות לעשות שינוי מהותי, ולהטיב את דרכם. ומוסיף הגר"ש שבדרון שמכאן נוכל ללמוד שהתשובה האמיתית היא כפי מה שאמר הנביא "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". אבל אם התשובה מתחילה ומסתיימת בוידוי על חטא ואמירת סליחות, אזי לא יצא מכך שום דבר.



הרב רועי גנון

## פינת ההלכה

### מתי צריך ליטול ידיים?

#### המספר שערות ראשו

**א.** אדם שמשפר שערות ראשו צריך ליטול את ידיו פעם אחת אחר שסיים להסתפר, ואפילו אם לא הסתפר כל שערות ראשו אלא מקצתם, והטעם הוא כיוון שנוגע בתוך שערותיו, ונמצא שם מלמולי זיעה, וצריך ליטול את ידיו פעם אחת ואינו חייב ליטול מתוך כלי.

**ב.** אם אדם אחר סיפר את ראשו גם כן צריך ליטול את ידיו, וכן גם הספר צריך ליטול את ידיו, כיוון שנגע בראשו של חברו במקומות המכוסים שם, ולכן ספרים שמשפרים אנשים צריכים להקפיד ליטול את ידיהם אחרי שסיימו לספר, והטעם הוא כיוון שנגעו בראשו של השני איפה שיש שערות ויש שם זיעה.

**ג.** הגווח מעט משערות ראשו כאשר עושה "חלאקה" אינו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, כיוון שאינו נוגע במקום שיש שם מלמולי זיעה, אלא גוזז קצת מקצות השערות.

**ד.** מי שמתגלח במכוונה חשמלית אין צריך ליטול את ידיו אחר הגילוח.

#### הנטול ציפורניו

**א.** הנטול ציפורניו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, ואפילו נטל חצי ציפורן צריך ליטול את ידיו, והטעם הוא משום רוח רעה, וצריך ליטול את ידיו פעם אחת ואין צריך ליטול מתוך כלי, אולם אם ציפורניו עודפות על הבשר לפי הסוד יש ליטול שלוש פעמים לסירוגין.

**ב.** אם נטל את ציפורניו על ידי אדם אחר צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, אולם אותו אחד שנטל את ציפורניו אפילו שנגע בציפורניים עצמם אינו צריך ליטול את ידיו, ולא דומה לדין המספר את חברו שצריך גם כן ליטול, משום שבשערות חברו יש מלמולי הזיעה אך בנוטל ציפורני חברו זה מדין רוח רעה ושייך רק מי שנטל את ציפורניו ולא שייך למי שגזם.

**ג.** גם מי שנטל ציפורני הרגלים צריך ליטול ידיים אפילו היו רגליו רחוצות ונקיות.

**ד.** נחלקו הפוסקים לגבי בני אדם שכוססים את ציפורניהם על ידי השיניים, יש אומרים שצריך ליטול את ידיו לאחר מכן ויש אומרים שלא צריך ליטול את ידיו.

#### החולץ נעליו

**א.** החולץ את נעליו צריך ליטול ידיו לאחר מכן, מכיוון שנגע בנעליו שהם מלוכלכות ומטונפות וגם משום ששורה רוח רעה על הקרקע כמו שנאמר "אזורה האדמה בעבורך", ונכון להחמיר שייטול את ידיו שלוש פעמים לסירוגין, וגם אם נגע בנעלים שאינם על רגליו צריך ליטול את ידיו.

**ב.** גם אם נוגע במגפיים שהם גבוהות ומגיעות עד הברכיים (כמו מגפיים של נשים), וכן בנעלי בית אפילו שהם פתוחים צריך ליטול ידיו.

**ג.** אם חלץ נעליו בלא שיש בהם או שקושר את השרוכים שנמצאים על הנעלים אינו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, וכן שנוגע בנעלים חדשות אין צריך ליטול את ידיו לאחר מכן.

#### הנוגע ברגליו

**א.** הנוגע ברגליו צריך ליטול ידיו לאחר מכן, והנכון הוא ליטול שלוש פעמים לסירוגין, ואם רחץ את רגליו היטב ואחר שנטל ידיו נגע ברגליו בידי מעיקר הדין אינו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, משום שרגליו נקיות, ומכל מקום ראוי להחמיר ליטול את ידיו.

**ב.** אם נוגע רק בגרביים שעל רגליו הדין הוא שאם הגרביים נקיות אינו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, וכל זה בתנאי שנוהר ולא נגע ברגליו, אבל אם נגע ברגליו כבר ביארנו שצריך ליטול את ידיו, ואם הגרביים מלוכלכות בויעה צריך ליטול ידיים אחר שנגע בהם אע"פ שלא נגע בנעלים.

#### חופף שערות ראשו

**א.** החופף שערות ראשו צריך ליטול לאחר מכן פעם אחת, והטעם מפני שמחך את ידיו בשערות ראשו בשעה שחופף את השערות ונוגע בשורשי עיקרי השער ויש שם מלמולי זיעה, והוא הדין אם מחך או מגרד ידיו בשערות ראשו שלא בשעת החפיפה אלא באמצע היום שצריך ליטול ידיים כיוון שגם שם יש מלמולי זיעה, וכל זה דווקא שחיך או מגרד ידיו בשערות ראשו אבל אם רק נגע בגיעה בעלמא בשערות ראשו (שלא מכניס את ידיו ונוגע בתוך השערות אלא נוגע מלמעלה) אין צריך ליטול ידיו לאחר מכן, ולכן כאשר מניח תפילין של ראש ונוגע בידיו בשערות שבראשו אינו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן.

**ב.** מה שאמרנו שצריך ליטול ידיו אם נוגע כאשר מגרד ראשו ונוגע בעיקרי השער זהו דווקא במקום שדרכו להיות מכוסה דאז שייך הטעם שיש שם מלמולי זיעה, אולם המחך ידיו בשערות שבראשו במקומות שאין הדרך לכסותם (במקומות המגולים), וכן המחך ידיו בשער הזקן אינו צריך ליטול את ידיו לאחר מכן, כיוון שהאוויר שולט ונכנס שם לכך אינו מזוהם, המחמיר ליטול ידיו במקומות המגולים שבראשו וכן בשער הזקן תבוא עליו ברכה.

"ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את העם ממעשי, לכו לסבלותיכם", מה פירוש, אומר רש"י שמשה ואהרן היו משבט לוי והם לא עבדו במצרים. ולמה לא לקחו חלק בנטל, מה עם שיון בנטל. אלא אפילו פרעה הבין שמי שלומד תורה לא עובד!

וכתוב בזוהר הקדוש על הפסוק "וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים", אומר רשב"י בחומר זה קל וחומר, ובלבנים זה ליבון ההלכה.

אומר רשב"י יסוד "אדם לעמל יולד" או עמל של המח בלימוד התורה, או עמל של העולם הזה בשוק ובבנין, אין דבר כזה שאדם יעבור את העולם הזה בלי עמל.

אם אלקים היה נותן לכל אדם במתנה עשרה מליון דולר מה היה קורה לכדור הארץ, העולם היה נחרב, כי אף אחד לא היה מסכים להיות חקלאי וירקן, ולא מכונאי וחשמלאי, לכן כתוב "אדם לעמל יולד", אם זכה, לעמל תורה, לא זכה, לעמל הבלי העולם.

ומה יהיה עם הפרנסה, אלא כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, וזוכה לעזרה משמים מעל הטבע, וזה בתנאי שהוא באמת עמל בתורה.

מספר הגר"ל כחלון שליט"א על בחור שלמד בתיכון 12 שנות לימוד, ובכתה י"ב חזר בתשובה, וישב ללמוד תורה בהתמדה ושקדנות שאי אפשר לתאר. כשהגיע זמן הגיוס שלו לצבא הוא לא יכל לקבל דחיה, משום שהוא לא למד בישיבות אלא הגיע מבית ספר תיכון, ואין לו מעמד של בחור ישיבה. והבחור הזה נפשו חשקה בתורה, ולמד בהתמדה עד השעות הקטנות של הלילה. הוא בא לרב ושאל מה לעשות. אמר לו הרב אין מה לעשות, אני לא יכול לעזור לך ולא ועד הישיבות, אבל התנא באבות אומר "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". כשהגיע יום הגיוס הוא הלך ללשכת הגיוס ואמר למפקד נפשי חשקה בתורה, המפקד ראה את הכנות בדבריו וקיבל במקום תעודת פטור מלא! לא דחיית שירות אלא פטור לגמרי! ישנם אברכים רבים שמקבלים דחיית שירות בכל שנה, והבחור הנ"ל שלמד בתיכון ונדבק באור האלקי של התורה, קיבל פטור לגמרי וזה נס שהוא מעל הטבע!

שבט לוי לא הרימו בלוקים אבל הם הרימו את הגמרא והרמב"ם והשולחן ערוך, אומר פרעה למשה ואהרן "לכו לסבלותיכם", תלכו לעניינים שלכם ותלמדו תורה אבל את שאר העם תעזבו.

הרב אליהו רוסתמי מרצה באתר ישיבת אור דוד  
למנון הרצאות הרב כנסו לאתרנו: [Rabenu.com](http://Rabenu.com)

## עובדים ללא פנסיה וקרן מנהלים!

ויאמרו משה ואהרן לפרעה אלקי העברים נקרא עלינו, בורא עולם שלח אותנו לומר לך לשחרר את העם. "נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר", תשחרר את העם לשלושה ימים. האם זה נכון? ה' רוצה לשחרר את העם לגמרי, אז למה הסיפורים האלו. והרי התכנית לצאת ולא לחזור. וגם בפרשת בשלח (יד, ה) כתוב "ויוגד למלך מצרים כי ברח העם", כי קבעו איתו שיוצאים לשלושה ימים וחוזרים. למה אמרו לו כך? למה לא לומר את האמת.

מכאן לומדים יסוד גדול, היות והקדוש ברוך הוא רחמן, הוא לא מעמיד אדם בנסיון אם הוא יודע שהוא לא יוכל לעמוד בו. לומר לפרעה לשחרר שלש מליון עבדים, שעובדים חינום! לא היו להם תנאים, ולא פנסיה וקרן מנהלים אפילו משכורת לא קיבלו. מי יסכים לשחרר מליוני עבדים, אלקים ידע שפרעה לא יעמוד בזה. ולכן ביקש ממנו לשחרר את העם לשלושה ימים וחוזרים, וגם לזה פרעה לא הסכים.

חז"ל אומרים (פסחים נג:) שהיו שלשה צדיקים שהפילו עצמם לכבשן האש, והם חנניה מישאל ועזריה, שלא הסכימו להשתחוות לצלם ובגמרא (כתובות לג:) כתוב שאלמלא היו מורידים אותם למרתף העינויים היו משתחווים לצלם. ליפול לכבשן האש שזה כמה שניות יכלו לעמוד בזה, אבל אם היו מורידים אותם למרתפים ומכניסים להם ברגים בצפרנים ומכבים להם סגירות בעיניים, בזה לא היו יכולים לעמוד. ומכאן רואים שהקב"ה לא מעמיד אדם בנסיון שלא יוכל לעמוד בו. גם אנחנו עוברים נסיונות וקשה לנו, ובשורה התחתונה יש לנו את הכלים לעמוד בנסיון, חזקה שאבא לא מבקש מהבן דבר שהוא לא מסוגל. החפץ חיים ראה אדם שבא מן השוק עם שתי סלים כבדים וקורא לבנו שיבוא לעזור. אומר הרב לא ראיתי את הבן, אבל שמעתי שהאבא קורא לעזור וראיתי את הסלים. הבנתי שאם אבא קורא לבן שלו, הוא בודאי לא בן שלש או ארבע, אלא לפחות בן 15 או 17 שיקח את הסלים, והבנתי שאבא לא מבקש מהבן מה שהוא לא מסוגל.

# יש ערב אחד בשבוע שאסור לכם לפספס

הצטרפו לאלפי צופים המגיעים מכל קצוות הארץ והתחברו לנקודות החשובות ביותר בחייכם

## שיעור המוסר הגדול בתבל

מפי הקול חוצב הלהבות

### הרה"ג דניאל זר שליט"א

רב מקדים הרב יורם סרי שליט"א אב"ד מודיעין עלית בשעה 21:15

בכל יום רביעי בשעה 22:00  
ישיבת אור דוד רח' המכבים 108 בני ברק

מקום מסודר לנשים

משודר בליון ובאתרנו [Rabenu.co.il](http://Rabenu.co.il)

מועבר בקול הלשון 03-6171111